

SURUNKALI OBSTRUKTIV O'PKA KASALLIGI BO'LGAN BEMORLARDA YURAK FUNKSIONAL BUZILISHLARINING KLINIK AHAMIYATI

Abdurasulova Mohlaroy Baxtiyorjon qizi

Andijon davlat tibbiyot instituti, Terapiya yo'nalishi, 1-bosqich magistratura talabasi

Annotatsiya

Surunkali obstruktiv o'pka kasalligi (SOO'K) ko'pincha yurak-qon tomir tizimi tomonidan asoratlar bilan kechadi va bemorlar hayot sifatining pasayishiga olib keladi. Kasallik fonida rivojlanadigan surunkali gipoksiya va o'pka qon tomirlarida qarshilikning ortishi yurak funksional holatida muhim o'zgarishlar yuzaga kelishiga sabab bo'ladi. Ushbu ishda SOO'K bilan og'rikan bemorlarda yurak funksional buzilishlarining klinik ahamiyati tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari o'ng qorincha yuklamasining oshishi, yurak urish tezligining o'zgarishi va o'pka gipertenziyasi belgilari bilan bevosita bog'liqlikni ko'rsatdi.

Kalit so'zlar: surunkali obstruktiv o'pka kasalligi, yurak funksiyasi, o'ng qorincha, o'pka gipertenziyasi, yurak yetishmovchiligi.

Asosiy qism

Surunkali obstruktiv o'pka kasalligi (SOO'K) uzoq davom etuvchi va progressiv kechishi bilan tavsiflanib, nafas tizimi bilan bir qatorda yurak-qon tomir tizimida ham sezilarli funksional o'zgarishlarga olib keladi. Kasallik fonida alveolyar ventilyatsiyaning buzilishi va surunkali gipoksiya rivojlanadi. Ushbu holat o'pka qon tomirlarida reflektor vazokonstriksiya chaqirib, tomirlar qarshiligining ortishiga sabab bo'ladi. Natijada o'pka gipertenziyasi shakllanadi.

O'pka gipertenziyasining rivojlanishi o'ng qorincha uchun doimiy gemodinamik yuklama hosil qiladi. Dastlab bu holat kompensator mexanizmlar hisobiga kechsa-da, vaqt o'tishi bilan o'ng qorinchaning kengayishi, devorlarining qalinlashuvi va funksiyasining pasayishi kuzatiladi. Ushbu jarayonlar oxir-oqibat o'ng yurak yetishmovchiligi rivojlanishiga olib keladi va bemorlarning umumiy holatini og'irlashtiradi.

SOO'K bilan og'rikan bemorlarda yurak funksional holatini baholash klinik amaliyotda muhim diagnostik ahamiyatga ega. Elektrokardiografiya yurak ritmi va

o'ng yurak bo'limlaridagi yuklamani aniqlash imkonini bersa, exokardiografiya o'ng qorincha hajmi, o'pka arteriyasidagi taxminiy bosim va yurak qisqarish funksiyasini baholashda asosiy usul hisoblanadi. Ushbu tekshiruvlar yordamida yurak-qon tomir asoratlarini erta bosqichda aniqlash mumkin.

Klinik jihatdan yurak funksional buzilishlari SOO'K bo'lgan bemorlarda tez charchash, jismoniy yuklamaga toqatning pasayishi, yurak urishining tezlashuvi hamda periferik shishlar bilan namoyon bo'lishi mumkin. Ushbu belgilar ko'pincha nafas yetishmovchiligi simptomlari bilan birga kechadi va kasallikning og'ir bosqichlarida yaqqolroq kuzatiladi.

SOO'K bilan og'rigan bemorlarda yurak holatini muntazam monitoring qilish, davolash choralarini o'z vaqtida tuzatish va kompleks yondashuvni qo'llash yurak-qon tomir asoratlari rivojlanish xavfini kamaytirishga xizmat qiladi. Shu sababli yurak funksional holatini baholash ushbu bemorlarni kuzatishda muhim klinik ahamiyatga ega.

Xulosa

Surunkali obstruktiv o'pka kasalligi yurak funksional holatiga salbiy ta'sir ko'rsatib, o'ng yurak yetishmovchiligi va o'pka gipertenziyasi rivojlanishiga olib keladi. Yurak funksional buzilishlarini erta aniqlash va kompleks yondashuv asosida baholash SOO'K bilan og'rigan bemorlarda asoratlarni kamaytirish va prognozni yaxshilashda muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease (GOLD). Global Strategy for the Diagnosis, Management, and Prevention of COPD. 2024.
2. Weitzenblum E., Chaouat A. Cor pulmonale in chronic obstructive pulmonary disease. International Journal of Chronic Obstructive Pulmonary Disease. 2019.
3. McLaughlin V.V. et al. Pulmonary hypertension and right ventricular dysfunction. Circulation. 2021.
4. Abdukarimov A.A., Xudoyberdiyev Sh.Sh. Ichki kasalliklar. 2-jild. Toshkent: Yangi asr avlodi, 2021.
5. Harrison's Principles of Internal Medicine. 21st edition. McGraw-Hill, 2022.